

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01.2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи красномовства

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта

спеціальність 014 Середня освіта

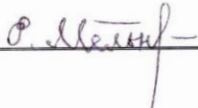
предметна спеціальність 014.01 Українська мова і література

освітня програма Середня освіта: українська мова і література

тип дисципліни вибіркова

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

 Р. М. Мельникова

РЕКОМЕНДОВАНО:

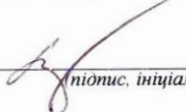
кафедрою української мови та літератури

протокол № 7 від 29.12.2019р.

Завідувач кафедри А. О. Колесников
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету
української філології та соціальних наук

 І. Б. Циганок
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Делюсто М. С., к. філол. н., доцент кафедри
української мови та літератури

Рецензенти програми:

Топчий Л. М., к. філол. н., доцент кафедри
української мови та літератури

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	26	-
Модуль: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3	Лабораторні заняття:	
Семестр: 6	Семінарські заняття:	
	22	-
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 4 - самостійна робота: 4	Консультації:	
Форма підсумкового контролю: залік	Індивідуальні заняття:	
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	-

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни «*Основи красномовства*» – закономірності виникнення, передачі і сприйняття гарної української мови та якісного українського тексту.

Мета викладання навчальної дисципліни «*Основи красномовства*» – підвищити рівень мовленнєвої культури студентів, сформувати комунікативну компетенцію, спонукати їх до активної мовленнєво-творчої діяльності українською мовою.

Передумови для вивчення дисципліни: ділова українська мова, українська мова та основи академічного письма, практикум з української мови, вступ до слов'янської філології з основами наукових досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: сучасна українська літературна мова, історія української літературної мови, культура мовлення тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати такі результати навчання:

1. Знання:

- базові поняття курсу (красномовство, риторика, ораторське мистецтво, комунікативна компетенція тощо);
- сутність і походження красномовства як науки, основні етапи розвитку риторичних знань;
- основні вимоги до вибору теми, формулювання назви, структури ораторської мови, форми викладу матеріалу;
- сучасні мовні, соціокультурні, риторичні відомості, необхідні для формування комунікативної компетенції майбутнього фахівця (види спілкування, вербальні та невербальні засоби комунікації, комунікативні бар'єри тощо).

2. Уміння:

- продукувати тексти різних жанрів і ефективно використовувати їх в процесі виголошення промови;
- володіти стратегіями і тактиками мовної поведінки в різних формах і видах комунікації (письмові, усні форми і жанри мовлення; монологічний, діалогічний, полілогічний різновиди мовлення);
- володіти методикою підготовки до успішного виступу;
- використовувати риторичні уміння, необхідні для успішної комунікації в різноманітних сферах (побутовій, правовій, науковій, політичній тощо).

3. Комунікація:

- використовувати набуті знання у професійному спілкуванні;
- встановлювати візуальний, емоційний та інтелектуальний контакт з аудиторією;
- виявляти повагу та успішно співпрацювати з представниками різних сфер людської діяльності в усній та писемній формі.

4. Автономність та відповідальність:

- відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу в основній школі, поширювати кращий досвід професійної діяльності;
- виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків;
- переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за свої вчинки.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)					
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота
1.	Тема 1. <i>Вступ. Красномовство як наука, навчальна дисципліна і мистецтво</i>	6	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
2.	Тема 2. <i>Історія світового красномовства: античність</i>	6	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
3.	Тема 3. <i>Історія світового красномовства: українське ораторське мистецтво</i>	6	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
4.	Тема 4. <i>Види і жанри красномовства</i>	6	4	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
5.	Тема 5. <i>Структура ораторського твору</i>	6	4	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
6.	Тема 6. <i>Логічне, емоційне та художнє у виступі оратора</i>	6	4	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
7.	Тема 7. <i>Основні поняття, категорії та закони комунікації</i>	6	4	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
8.	Тема 8. <i>Культура мовлення оратора</i>	6	2	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-

Проміжний контроль												
Разом:	48	26	22	-	-	72	-	-	-	-	-	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

ТЕМА 1. Вступ. Красномовство як наука і навчальна дисципліна. Поняття про красномовство. Основоположні розділи класичного красномовства (інвенція, диспозиція, елокуція, елоквенція, меморія, акція). Зв'язок красномовства з іншими науками (логіка, філософія, психологія, мовознавство, стилістика, акторське мистецтво, літературознавство, етика, естетика, психолінгвістика, фізіологія та ін.). Красномовство в житті сучасної людини.

ТЕМА 2. Історія світового красномовства: античність. Демократія як передумова розвитку ораторського мистецтва. Перікл як політик і оратор. Софісти в історії риторики: Горгій, Лісій, Коракс, Ісократ. Ораторська майстерність Демосфена. Риторика Сократа і Платона. Аристотель як теоретик риторики. Особливості елліністичної риторики. Ораторське мистецтво Давнього Риму. Цицерон в історії ораторського мистецтва. Квінтіліан в історії римської риторики.

ТЕМА 3. Історія світового красномовства: українське ораторське мистецтво. Найдавніші пам'ятки красномовства. «Велесова книга». Розвиток красномовства в Київській Русі. Два стилі ораторської прози Київської Русі. «Повчання дітям» Володимира Мономаха. «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона. Проповіді Кирила Турівського. Відомий київський проповідник Клим Смолятич. Розвиток ораторського мистецтва в Україні XIV–XVI ст. Розвиток проповідництва. Григорій Цамблак. Кирило Транквіліон-Ставровецький. Станіслав Оріховський. Послання як жанр красномовства. Іван Вишенський. Латинськомовна українська риторична спадщина XVII – на початку XVIII ст. Феофан Прокопович як теоретик ораторського мистецтва. Українська ораторська проза XVII–XVIII ст. Зародження риторичної науки давньою українською мовою. Йоанникій Галятовський. Риторика в Україні XVIII – на початку XX ст. Українське проповідництво. Григорій Сковорода. Церковне проповідництво. Іван Франко як оратор. Відродження українського риторичного вчення на початку XX ст. Посібники Д. Загула та В. Домбровського.

ТЕМА 4. Види і жанри красномовства. Судове (юридичне) красномовство. Дебати. Судова промова. Прокурорська промова. Адвокатська промова. Репліка. Академічне красномовство. Наукова доповідь. Наукове повідомлення. Наукова лекція. Науково-популярна (публічна) лекція. Реферат. Виступ. Бесіда. Політичне красномовство. Політична промова. Доповідь. Виступ. Інформація. Огляд. Бесіда. Церковне красномовство (гомілетика). Катехізація. Проповідь (проповідь-розповідь, проповідь-слово, проповідь-повчання, бесіда-тлумачення). Суспільно-побутове красномовство. Епідейктичне (урочисте) красномовство. Ювілейна промова. Привітальне слово. Застільне слово (тост). Надгробне (поминальне) слово. Діалогічне красномовство. Еристика. Дискусія. Полеміка. Диспут. Дебати.

ТЕМА 5. Структура ораторського твору. Вибір теми. Чинники успіху теми (основні інтереси аудиторії, групові інтереси аудиторії, актуальні інтереси аудиторії, конкретні інтереси аудиторії, новизна теми, конфлікт). Складання плану (простий, складний, цитатний). Збирання матеріалу (власний і чужий досвід). Робота над вступом (афоризм, епіграф), основною частиною. Міркування. Висновки, їх типи. Риторичний елегантний фінал. Підсумковий доцільний фінал. Композиція промови. Основні типи композиційної побудови тексту: лінійна, спіральна, кільцева. Способи інтеграції тексту. Когезія. Ретроспекція.

Перспекція. Запис промови. Розмітка тексту знаками партитури (рядкові, нарядкові, підрядкові). Тренування.

ТЕМА 6. Логічне, емоційне та художнє у виступі оратора. Логіка як метод переконання аудиторії. Закони логіки (тотожності, протиріччя, виключеного третього, достатньої підстави). Основні види логічних помилок (підміна тези, недоведена основа доказу, визначення невідомого через інше невідоме, подання визначення через заперечення, коло в доказі, неврахування полісемії слова та ін.). Емоційні моменти промови. Мистецтво сполучати логічне та емоційне. Поняття про художній образ. Звуковий рівень ораторського тексту. Лексичний рівень ораторського тексту. Граматичний рівень ораторського тексту. Стилїстичний рівень ораторського тексту.

ТЕМА 7. Основні поняття, категорії та закони комунікації. Мовна й комунікативна компетенції мовців. Спілкування як діяльність. Типи спілкування. Форми мовленнєвого спілкування. Компоненти комунікації: адресант, адресат, повідомлення, комунікативний шум, канал комунікації, фільтри, зворотний зв'язок, контекст і ситуація. Засоби комунікації. Основні закони спілкування. Стратегія мовленнєвого спілкування, її складові. Комунікативна тактика. Комунікативні девіації. Гендерні аспекти спілкування.

ТЕМА 8. Культура мовлення оратора. Поняття культури мови та культури мовлення. Комунікативні ознаки культури мовлення. Основні помилки-порушення культури мовлення. Шляхи підвищення особистої культури мовлення. Комунікативна професіограма фахівця. Зміст та структура комунікативної культури філолога. Культура спілкування як вимір культури міжособистісних стосунків. Вигляд оратора. Імідж оратора. Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора

5.2. Тематика практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Вступ. Красномовство як наука, навчальна дисципліна і мистецтво</i>	4
2	<i>Історія світового красномовства: античність</i>	4
3	<i>Історія світового красномовства: українське ораторське мистецтво</i>	2
4	<i>Види і жанри красномовства</i>	2
5	<i>Структура ораторського твору</i>	2
6	<i>Логічне, емоційне та художнє у виступі оратора</i>	2
7	<i>Основні поняття, категорії та закони комунікації</i>	2
8	<i>Культура мовлення оратора</i>	4
	Разом	22

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форма звітності
1.	Написати есе на теми: Красномовство у навчальному процесі. Риторика в сучасних засобах масової інформації.	10	есе
2.	Написати есе на теми: Неориторика (Р.Варт, Х.Перельман, К.Варга). Дейл Карнегі як пропагандист нового бачення особливостей сучасного ораторського мистецтва.	10	есе
3.	Написати реферат на тему: «Слово о законе и благодати» митрополита Іларіона як зразок ранньоукраїнської риторики.	10	реферат

	Риторичні ознаки послань Івана Вишенського. Риторична спадщина Іоанікія Галятовського. Ораторська діяльність Григорія Сковороди. Риторика в Києво-Могилянській академії. Риторичне вчення Феофана Прокоповича.		
4.	Підготувати зразки таких жанрів красномовства: прокурорська промова, адвокатська промова, проповідь, політичний огляд, застільне слово, поминальне слово.	8	виконане письмове завдання
5.	Законспектувати інформацію такого змісту: вигляд оратора; імідж оратора; шарм оратора; вихід до слухачів; погляд оратора; жестикуляція; механічні, ілюстративні та емоційні жести; голос; техніка дихання і техніка мовлення; місце промови.	8	конспект
6.	Законспектувати інформацію такого змісту: основні види логічних помилок (підміна тези, недоведена основа доказу, визначення невідомого через інше невідоме, подання визначення через заперечення, коло в доказі, неврахування полісемії слова та ін.).	8	конспект
7.	Законспектувати інформацію такого змісту: мовна й комунікативна компетенції мовців; спілкування як діяльність; типи спілкування; форми мовленнєвого спілкування; компоненти комунікації; засоби комунікації; основні закони спілкування; стратегія мовленнєвого спілкування, її складові; комунікативна тактика; комунікативні девіації.	8	конспект
8.	Законспектувати: Бацевич Ф. С. Тенденції розвитку сучасного спілкування // Основи комунікативної лінгвістики. – К., 2004. – С. 45–47.	10	конспект
	Разом	72	

Тематика індивідуальних завдань

1. Підготуйте до виголошення промову на одну із запропонованих тем (10-12 хв.):

1. Красномовство у вихованні особистості.
2. Мій ідеал красномовства.
3. Красномовство в повсякденному житті (аналіз і критика досвіду).
4. Сучасні українські промовці й оратори (на вибір).
5. Зовнішній і внутрішній образ оратора-професіонала.
6. Книга в житті сучасного студента.
7. Найкорисніша для мене навчальна дисципліна.

Вимоги до оформлення: текст повинен бути набраний на комп'ютері, обсяг – 5-10 сторінок, шрифт Times New Roman 14, параметри сторінки: зверху, знизу – 2,5, зліва – 3, справа – 1,5.

Промова має містити вступ, основну частину, висновки, список використаних джерел.

Промова виголошується публічно українською мовою. Аналіз здійснюється викладачем і аудиторією.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання.
- 6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.
- 6.3. *Форма підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- модульна контрольна робота (проводиться в письмовій формі, кожен варіант включає 3 питання, з них перше – тести, друге і третє – теоретичні, відповіді на які дають можливість всебічно оцінити рівень знань студента).

Зразок модульної контрольної роботи:

Варіант 1

I. Розв'язати тести:

Слово *риторика* дійшло до нас:

- А) з латинської мови;
- Б) з грецької мови;
- В) з арабської мови.
- Г) з англійської мови...

II. Описати основні вимоги до основної частини ораторського виступу.

III. Перерахуйте найдавніші пам'ятки українського красномовства.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються наступні рівні навчальних досягнень студентів:

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
Студент			
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Достатній	89...70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських (практичних), лабораторних заняттях оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому

	окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання самостійної роботи та індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Есе	5
Промова	5
Реферат	5
Конспект	5
Виконане письмове завдання	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Проміжний контроль з означеного курсу проводиться у вигляді модульної контрольної роботи. Відповідь на кожне питання оцінюється за 5-бальною шкалою, і на основі середнього арифметичного здійснюється виведення остаточної оцінки за нижчеподаною таблицею. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання підсумкового контролю.

Оцінку за семестр з дисципліни, що закривається заліком, слід виставляти після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти 0,7 та 0,3); при цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти не передбачено.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	

26-50	не зараховано
1-25	

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для окремих тем застосовується комп'ютерна техніка з метою демонстрації презентацій, карт, слайдів.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. – К., 2004. – 342 с.
2. Вандишев В. М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 264 с.
3. Куньч З. Риторичний словник. – К.: Рідна мова, 1997. – 345 с.
4. Куньч З. Українська риторична термінологія: історія і сучасність : Монографія. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2006. – 216 с.
5. Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Риторика. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 496 с.
6. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с.
7. Молдован В. В. Судова риторика. – К.: Заповіт, 1996. – 320 с.
8. Олійник О. Б. Риторика. – К.: Кондор, 2009. – 169 с.
9. Риторика загальна та судова / С. Д. Абрамович, В. В. Молдован, М. Ю. Чикарькова. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 416 с.
10. Сагач Г. М. Риторика. – Вид. 2-е, перероб. і доп. – К.: Видавничий дім „ЮРЕ”, 2000. – 567 с.
11. Сучасна ділова риторика: навч. посіб. / О. Б. Олійник. – К. : Кондор, 2010. – 166 с.
12. Юридична риторика: теорія і практика: навчальний посібник для студентів вузів / О. Б. Олійник, В. В. Молдован. – К. : Кондор, 2009. – 213 с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Белякова В. Риторичні фігури в ораторському мистецтві / В. Белякова // Завуч. – 2002. – Жовт. (№ 29). – С.1-16.
2. Бредемайер К. Черная риторика: Власть и магия слова / К. Бредемайер. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 222 с.
3. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі: монографія / Національний педагогічний ун-т ім. Михайла Драгоманова / Н. Б. Голуб. – Черкаси: Брама-Україна, 2008. – 400 с.
4. Каньоса П. С. Риторика: навч. посіб. / П. С. Каньоса; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2011. – 207 с.
5. Коваленко С. М. Сучасна риторика: навч.-практ. посіб. / С. М. Коваленко. – Т.: Мандрівець, 2007. – 184с.
6. Кравець Л. Риторика як класична основа системи освіти європейських народів / Л. Кравець // Рідні джерела. – 2000. – № 4. – С.12–18.
7. Лузік Е. В., Ільїна Т. В. Риторика: майстерність переконання: Навч. посібник / Е. В. Лузік, Т. В. Ільїна. – К. : НАУ, 2005. – 83 с. 16.
8. Мацько Л. Вітчизняна риторика / Л. Мацько, О. Мацько // Дивослово. – 2002. – № 12. – С.20–25.
9. Мацько Л. Риторика Стародавньої Греції і Стародавнього Риму/ Л. Мацько, О. Мацько // Дивослово. – 2002. – № 1. – С.33–40.
10. Олійник О. Ораторське мистецтво юриста: теорія та практика: навчальний посібник для студентів вузів / О. Олійник. – К.: Кондор, 2009. – 208 с.

11. Олійник О. Б. Прокурорська риторика: підручник для студентів вузів / О. Б. Олійник. – К.: Алерта, 2008. – 304 с.

10.3 Інтернет-ресурси

1. Куньч З. Йоанникій Галятовський в історії української риторики // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку – Випуск 21. – 2009. – С. 25–29. – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/05_75.pdf
2. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2003. – 311 с. – Режим доступу: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/1045/Mac%27ko_L._%B2.pdf
3. Сацюк О. В. Вплив античної риторичної науки на сучасні політичні промови // Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/SOCIALNA/06-SACYUK.pdf>
4. Снегіррова Є. О. Риторика і навчання усного перекладу // Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. – 2009. – № 3. – С. 206–215. – Режим доступу: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/9961>